

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 126/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., B., V. K., Č., a A. M., Č., zastúpených advokátom JUDr. P. V., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo/211/2010 z 12. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H., V. K. a A. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2011 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ v prvom rade“), V. K. (ďalej len „sťažovateľ v druhom rade“) a A. M. (ďalej len „sťažovateľ v treťom rade“, spolu ďalej len

„sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo/211/2010 z 12. mája 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovatelia sú vlastníkami pozemkov, ktoré boli spolu s inými pozemkami zlúčené do spoločného poľovného revíru. Rozhodnutím Obvodného lesného úradu... (ďalej len „obvodný lesný úrad“) z 20. mája 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 197/10/2005 bola schválená zmluva o nájme výkonu práva poľovníctva v spoločnom poľovnom revíri, ktorú uzatvorili vlastníci väčšiny pozemkov spoločného poľovného revíra ako prenajímatelia s poľovníckym združením ako nájomcom, a bola ním uložená povinnosť uhradiť nájomné sťažovateľom, ktorí sa na uzatváraní tejto zmluvy nepodieľali. Vlastníci pozemkov, ktorí zmluvu podpísali ako prenajímatelia, sú vlastníkami po prepočte spolu 699,46 ha, pričom sťažovateľ v prvom rade je vlastníkom 0,36 ha, sťažovateľ v druhom rade je vlastníkom 3,44 ha a sťažovateľ v treťom rade je vlastníkom 1,54 ha. Predmetné rozhodnutie obvodného lesného úradu bolo na základe odvolania sťažovateľov potvrdené rozhodnutím Krajského lesného úradu... (ďalej len „krajský lesný úrad“) z 25. júla 2005 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. KLÚ-237/2005 (ďalej len „rozhodnutie krajského lesného úradu“).

Proti rozhodnutiu krajského lesného úradu bol podaný protest prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) z 18. augusta 2008, v ktorom argumentoval tým, že každý z vlastníkov pozemkov v poľovnom revíri má samostatné práva a povinnosti. V proteste prokurátor ďalej uviedol, že *„Ak teda nedôjde k uzavretiu zmluvy alebo viacerých zmlúv o prenájme práva výkonu poľovníctva, medzi poľovníckym združením a vlastníkom poľovných pozemkov tak, aby sa umožnil výkon práva poľovníctva na celom území poľovného revíru, môže poľovnícke združenie vykonávať právo poľovníctva len na tej časti revíru, ktorá je definovaná v schválenej zmluve.“*

O proteste prokurátora rozhodovalo Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktoré rozhodnutím z 3. novembra 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 4044/2008 protestu prokurátora nevyhovelo. Proti tomuto rozhodnutiu ministerstva bol sťažovateľmi podaný rozklad.

Minister pôdohospodárstva Slovenskej republiky rozhodnutím z 27. februára 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 810/2009 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie ministerstva“) rozkladu sťažovateľov nevyhovelo a napadnuté rozhodnutie potvrdil. Vo svojom rozhodnutí okrem iného uviedol: *„Nakoľko spôsob rozhodovania zákon špeciálne neupravuje, je pri rozhodovaní o výkone práva poľovníctva pre spoločný poľovný revír potrebné aplikovať ustanovenia zákona ako na rozhodovanie o spoločnej veci. Existujú rozsudky súdov, ktoré vykladajú príslušné ustanovenia zákona ako nakladanie so spoločnou vecou a správny orgán sa pri rozhodovaní riadil príslušným výkladom.“*

Proti napadnutému rozhodnutiu ministerstva podali sťažovatelia žalobu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorou sa domáhali preskúmania jeho zákonnosti. Sťažovatelia v žalobe namietali, že poľovný revír nie je spoločnou vecou a na právne postavenie vlastníkov pozemkov v spoločnom poľovnom revíri nemožno použiť analógiu s hospodárením spoluvlastníkov so spoločnou vecou, pretože jej použitie vo verejnom práve je neprípustné.

Krajský súd rozhodol o žalobe rozsudkom č. k. 3 S 84/2009-64 z 25. mája 2010, v ktorom konštatoval, že zmluvy o nájme výkonu práva poľovníctva boli uzavreté s väčšinou vlastníkov pozemkov tvoriacich poľovný revír, ktorý bol správne posudzovaný ako vec spoločná v súlade s § 139 Občianskeho zákonníka, o ktorej rozhoduje nadpolovičná väčšina počítaná podľa výšky podielov výmery poľovných pozemkov jednotlivých vlastníkov začlenených do príslušného poľovného revíru. Krajský súd vyslovil názor, že pokiaľ väčšina vlastníkov spoločného poľovného revíru prijala rozhodnutie urobiť určitý právny úkon v súvislosti s nájmom výkonu práva poľovníctva na spoločný poľovný revír, nevyžaduje sa, aby tento úkon podpísali aj vlastníci, ktorí nesúhlasili s prenájmom svojich pozemkov začlenených do predmetného poľovného revíru. Nájomnú zmluvu môžu

v takomto prípade uzavrieť tí, ktorých podiel v spoločnom poľovnom revíri predstavuje väčšinu. Krajský súd sa stotožnil so záverom správnych orgánov, že neuzavretie nájomných zmlúv so všetkými vlastníkami poľovných pozemkov s výmerou viac ako 10 ha nie je prekážkou schválenia tých zmlúv, ktoré boli uzavreté s väčšinou vlastníkov pozemkov. Ich schválením neboli žalobcovia (sťažovatelia) ukrátení na svojich vlastníckych právach. Za správny považoval aj záver, že užívateľ poľovného revíru, ktorému vlastníci poľovného revíru, ktorých podiely v spoločnom poľovnom revíri predstavujú väčšinu, postúpili za odplatu zmluvou právo poľovníctva, je zo zákona povinný uhradiť nájomné aj tým vlastníkom spoločného poľovného revíru, ktorí nájomnú zmluvu nepodpísali (sťažovateľom), pričom výška nájomného je určená sadzobníkom uvedeným v prílohe zákona č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov účinného v čase rozhodovania (ďalej len „zákon o poľovníctve“). Sťažovatelia sa proti označenému rozsudku krajského súdu odvolali.

Najvyšší súd ako súd odvolací napadnutým rozsudkom rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdil.

Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu smeruje sťažnosť sťažovateľov navrhujúcich, aby ústavný súd vyslovil, že týmto rozsudkom došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Zároveň sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušil. Každý zo sťažovateľov sa taktiež domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € z dôvodu zásahu do svojich práv, ktorý považujú „za aroganciu moci“.

Podaním zo 4. januára 2012 sťažovatelia doplnili sťažnosť pripojením uznesenia toho istého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/191/2010 z 28. júla 2011, ktorým najvyšší súd z dôvodu nedostatočného odôvodnenia zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 S 82/2009 zo 4. mája 2010 vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia krajského lesného úradu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd považoval za potrebné vymedziť najskôr rozsah základných práv, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, a možnosť porušenia ktorých má ústavný súd preskúmať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (v tomto prípade sťažnosťou). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú (petit sťažnosti). Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú

v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv. Text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011). Namietanie porušenia čl. 12 ústavy obsiahnuté v texte sťažnosti posudzoval ústavný súd ako súčasť argumentácie sťažovateľov.

Sťažovatelia v petite sťažnosti namietali porušenie svojich základných práv garantovaných čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práv vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy a čl. 11 ods. 3 listiny vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 listiny vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/211/2010 z 12. mája 2011

Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že najvyšší súd porušil v sťažnosti označené práva sťažovateľov ústavne neakceptovateľným výkladom a aplikáciou viacerých právnych noriem obsiahnutých v zákone o poľovníctve, osobitne § 14 ods. 1 a 2 tohto zákona, ktorými sa upravuje disponovanie s právom poľovníctva pri spoločnom poľovnom revíri. Argumentácia sťažovateľov sa sústreďuje na dve kľúčové námietky.

V rámci prvej námietky sťažovatelia vznášajú voči najvyššiemu súdu výhrady, že potvrdil výklad krajského súdu (resp. správnych orgánov) pripúšťajúci analogické aplikovanie pravidiel o rozhodovaní o spoločnej veci spoluvlastníkmi ustanovených Občianskym zákonníkom aj na spoločný poľovný revír, ktorý nie je vecou.

Druhá námietka sťažovateľov je založená na tvrdení o nemožnosti vyjadriť sa k rozhodnutiu väčšiny vlastníkov pozemkov poľovného revíru o výkone práva poľovníctva, čím sa im mal znemožniť výkon ich vlastníckeho práva.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o poľovníctve o výkone práva poľovníctva rozhoduje vlastník poľovných pozemkov uznaných za poľovný revír, ak ide o poľovné pozemky toho istého vlastníka..., alebo vlastníci poľovných pozemkov zlúčených alebo pričlenených do uznaného poľovného revíru (ďalej len „vlastníci spoločného poľovného revíru“).

Podľa § 14 ods. 2 zákona o poľovníctve vlastník poľovného revíru alebo vlastníci spoločného poľovného revíru môžu právo poľovníctva vykonávať sami..., alebo môžu tento

výkon za odplatu prenajať... Pri nájme výkonu práva poľovníctva je jeho súčasťou oprávnenie vstupovať v nevyhnutnej miere na poľovné pozemky.

Podľa sťažovateľov nie je spoločný poľovný revír vecou, vlastníci pozemkov tvoriacich spoločný poľovný revír nie sú jeho spoluvlastníkmi, a preto nemožno pre rozhodovanie o výkone práva poľovníctva analogicky použiť § 139 Občianskeho zákonníka týkajúci sa rozhodovania spoluvlastníkov v prípade jednej (spoločnej) veci, a to okrem iného aj preto, lebo zákon o poľovníctve je predpisom verejného práva, v ktorom je analógia neprípustná. Sťažovatelia v súvislosti s tým uviedli, že *„Nehnutelné veci môžu byť začlenené do určitých celkov, ale stále ostávajú nehnuteľnými vecami. Vlastnícke právo možno pritom obmedziť len zákonom. Je v rozpore s princípmi právneho štátu, ak sa v dôsledku absencie zákonnej právnej úpravy prijme názor, že poľovný revír je analogicky spoločná vec. Takýto výklad je v rozpore s právnou istotou, je svojvoľný, a teda aj v rozpore s právom na súdnu a inú právnu ochranu.“*

Sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd nesprávne vytvoril a použil pravidlo väčšinového rozhodovania vlastníkov pozemkov v spoločnom poľovnom revíri, čím potvrdil výklad, podľa ktorého nie je v prípade rozhodovania o výkone práva poľovníctva ako o rozhodovaní o spoločnej veci nevyhnutné dať príležitosť vyjadriť sa všetkým vlastníkom pozemkov v spoločnom poľovnom revíri. Podľa sťažovateľov v danom prípade *„nejde o práva väčšiny, ale o práva vlastníka väčšiny pozemkov. S takýmto výkladom sa nemožno stotožniť. Pokiaľ súd tvrdí, že kto má viac majetku, má viac práv, popiera právny základ tejto spoločnosti, ako rovnosť osôb vyjadrenú v článku 12 Ústavy... súd tak nastoľuje právny stav, ktorým vlastníkom pozemkov s menšou rozlohou odníma akúkoľvek ochranu.“*

Námietky sťažovateľov sa týkajú nasledujúcej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu:

„...je potrebné prisvedčiť záveru krajského súdu, že v súdnom preskúmaní konaní nebolo zistené porušenie zákona v postupe a rozhodovaní orgánov štátnej správy. Aj podľa názoru odvolacieho súdu schválením zmluvy o nájme výkonu práva poľovníctva na poľovné pozemky na majoritnej výmere poľovného revíru..., uzatvorenej medzi

prenajímateľmi (vlastníkmi pozemkov o majoritnej výmere poľovného revíru, poznámka)... a nájomcom..., nedošlo k porušeniu zákonom chránených práv žalobcov. Tu je potrebné uviesť, že všeobecným právnym princípom demokratického štátu je vôľa väčšiny pri zachovaní zákonných práv menšiny. Len výnimočne sa uplatňuje princíp jednomyseľnosti, lebo pri jeho rozšírenej aplikácii by nemohli byť riešené rôzne bežné životné situácie.

Odvolaací súd zároveň konštatuje, že žalovaný správny orgán postupoval v súlade so zákonom, keď poľovný revír posúdil ako vec spoločnú v zmysle § 139 Občianskeho zákonníka, nakoľko v prípade, ak vlastník poľovného revíru tento prenajme, tak ho prenajíma ako celok, t.j. nájomca poľovného revíru je oprávnený vykonávať právo poľovníctva na všetkých pozemkoch, ktoré sú súčasťou poľovného revíru, nie len na niektorých poľovných pozemkoch (tieto môžu byť vo vlastníctve rôznych osôb, keďže poľovný revír môže byť tvorený pozemkami jedného, ale aj viacerých vlastníkov). Preto nie je možné v rámci zmluvy o nájme výkonu práva poľovníctva prenajať len časť poľovného revíru, teda len niektoré poľovné pozemky. V tomto zmysle ide o ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, keď z rovnakého právneho názoru vychádzajú napr. rozhodnutia sp. zn. 2 Sžo/409/2009 alebo 8 Sžo/230/2008.“

V reakcii na výhrady sťažovateľov k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd poznamenáva, že jeho úlohou bolo iba posúdiť, či výklad právnych predpisov vzťahujúcich sa na riešenie danej problematiky podaný najvyšším súdom v napadnutom rozsudku je ústavne akceptovateľný. Podľa názoru ústavného súdu je napadnutý rozsudok najvyššieho súdu založený na takom racionálnom a ústavne udržateľnom argumentačnom základe, ktorý neumožňuje dospieť k záveru o extrémnej interpretácii v danej veci aplikovaných právnych predpisov.

Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu vychádza a zapadá do pomerne ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu týkajúcej sa danej problematiky (okrem v odôvodnení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu spomenutých rozsudkov v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Sžo/409/2009 a sp. zn. 8 Sžo/230/2008 je tiež ústavnému súdu z vlastnej rozhodovacej činnosti známy rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 88/2009 napadnutý sťažnosťou v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 111/2010).

Podľa názoru ústavného súdu je potrebné zohľadniť, že najvyšší súd konal ako správny súd skúmajúci zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu. Najvyšší súd dostatočne odôvodnil, prečo sa vyžaduje väčšinové hlasovanie o nájme výkonu práva poľovníctva. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu obsahuje v tomto smere dostatok argumentov na jeho výrok, preto nie je zjavne neodôvodnený, a výklad najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku nie je ani arbitrárny. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nepopiera účel ani povahu použitých ustanovení zákona a poľovníctve, pričom najvyšší súd sa navyše vysporiadal so všetkými relevantnými výhradami sťažovateľov. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založený napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, je vo vzťahu k námietke týkajúcej sa väčšinového hlasovania o nájme výkonu práva poľovníctva z ústavného hľadiska akceptovateľný, a vo vzťahu k tejto námietke nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažnosť je preto potrebné v tejto časti odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

V súvislosti s prvou námietkou sťažovateľa argumentovali okrem iného aj tým, že aplikovaním pravidla väčšinového rozhodovania najvyšší súd nastoľuje právny stav, ktorým sa vlastníkom pozemkov s menšou rozlohou odníma akákoľvek ochrana, keďže sa umožňuje ich prehlasovanie vlastníkmi väčších pozemkov v spoločnom poľovnom revíri.

Ústavný súd uvádza, že predmetom konania pred krajským súdom bolo preskúmanie zákonnosti správneho rozhodnutia (napadnutého rozhodnutia ministerstva), pričom najvyšší súd sa so závermi, ku ktorým dospel krajský súd, stotožnil. Predmetom konania pred najvyšším súdom neboli iné mechanizmy ochrany vlastníkov pozemkov pri rozhodovaní o výkone práva poľovníctva (napríklad prípadné dôsledky analogického aplikovania pravidla o hospodárení so spoločnou vecou na oprávnenia prehlasovaných alebo pri hlasovaní opomenutých vlastníkov). Ústavný súd môže iba preskúmať, či sťažnosťou napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu mohlo dôjsť k namietanému porušeniu základných ľudských práv a slobôd, nie však hodnotiť hypotetické alternatívy právnej ochrany, ktoré však neboli sťažovateľmi ani reálne uplatnené pred všeobecnými súdmi a sťažovateľa ani nepreukázali, že by uplatnenie takýchto nárokov bolo zjavne neúspešné.

Ústavný súd zdôrazňuje, že aj všeobecným súdom patrí povinnosť zabezpečiť ochranu základných práv a slobôd, a to aj v prípade prípadných ďalších konaní týkajúcich sa iných mechanizmov ochrany práv sťažovateľov, ktoré sú vo výlučnej právomoci všeobecných súdov (a nie ústavného súdu). Ústavný súd nemôže prejudikovať rozhodovanie všeobecných súdov o takýchto hypotetických nárokoch, poukazuje však na to, že aj prehlasovaní vlastníci pozemkov v spoločnom poľovnom revíri majú právo na pomerné nájomné. Z uvedených dôvodov bolo potrebné vo vzťahu k predmetnej argumentácii sťažnosť odmietnuť ako neprípustnú.

Podstatou druhej námietky sťažovateľov je tvrdenie o nemožnosti vyjadriť sa k rozhodnutiu väčšiny vlastníkov pozemkov poľovného revíru o výkone práva poľovníctva, teda aj to, že je im v dôsledku toho znemožnené rozhodovať o výkone tohto práva.

Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil, že predmetná námietka bola síce zahrnutá do rozkladu sťažovateľa v prvom rade z 18. decembra 2008, avšak nebola už súčasťou argumentácie sťažovateľov ani v žalobe o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia ministerstva, ani v odvolaní sťažovateľov z 12. júla 2010 proti rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou súdneho konania a sťažnosť nie je opravným prostriedkom proti prvostupňovému rozhodnutiu. Dodatočné námietky sťažovateľov, ktoré neboli zahrnuté do odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu a ktoré mali a mohli byť uplatnené v riadnom opravnom konaní, nie sú pred ústavným súdom uplatniteľné (podobne napr. IV. ÚS 100/07).

Konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť prostriedkom, ktorý by nahradzoval konanie pred príslušnými orgánmi verejnej moci a ktorým by sa umožnilo prihliadnuť na nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať vplyv na právoplatné rozhodnutie, proti ktorému sťažnosť smeruje, pritom ale neboli uplatnené vo veci samej. Nevyužitie možnosti uplatniť argumentáciu, ktorá nebola zahrnutá do odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu v konaní pred všeobecnými súdmi nemožno naprávať

alebo nahrádzať sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom. Sťažovatelia preto, pokiaľ ide o túto časť ich sťažnosti, nesplnili základný zákonný predpoklad jej prípustnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (II. ÚS 193/06, IV. ÚS 100/07). Vzhľadom na to bolo potrebné sťažnosť aj vo vzťahu k predmetnej námietke odmietnuť ako neprípustnú.

Na uvedenom závere nič nemení ani námietka sťažovateľov obsiahnutá v podaní zo 4. januára 2012, ku ktorému priložili uznesenie toho istého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/191/2010 z 28. júla 2011, ktorým najvyšší súd z dôvodu nedostatočného odôvodnenia zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 S 82/2009 zo 4. mája 2010 vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia krajského lesného úradu. Z toho sťažovatelia vyvodzujú, že najvyšší súd sa priklonil k ich argumentácii uvedenej v sťažnosti. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že priloženým uznesením najvyššieho súdu bolo konanie o odvolaní sťažovateľov v prvom a druhom rade ako vedľajších účastníkov zastavené.

Ústavný súd vo vzťahu k okolnostiam tohto prípadu uvádza, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, nie však ojedinelé rozhodnutie súdu a ani neskoršie rozhodnutie súdu v podobnej veci. Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamená, že sa judikatúra najmä najvyššieho súdu nemôže vyvíjať, resp. že v prípade, ak je prijaté ojedinelé rozhodnutie, vybočujúce z doterajšej línie rozhodovacej praxe, sa konajúci súd nemôže vrátiť na pôvodnú líniu rozhodovacej činnosti. Samotná skutočnosť, že po vyhlásení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vydal ten istý senát najvyššieho súdu uznesenie, v ktorom podľa sťažovateľov podobnú otázku posúdil odlišne od napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, nemá sama osebe vplyv na súlad napadnutého rozsudku najvyššieho súdu s ústavou a nezakladá bez ďalšie možnosti dospieť k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľov.

Ústavný súd navyše dodáva, že z priloženého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/191/2010 z 28. júla 2011 nevyplýva odlišné posúdenie otázky rozhodujúcej pre

napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ale iba záver o nedostatočnom odôvodnení iného rozsudku krajského súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory najvyššieho súdu svojimi vlastnými. Nie je úlohou ústavného súdu do detailov preskúmať prípad z pozície aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý rozsudok najvyššieho súdu so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku najvyššieho súdu s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010). Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd (v spojení s krajským súdom) ústavne konformným spôsobom vec posúdil a odôvodnil. Sťažnosť je preto potrebné v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú a zároveň ako neprípustnú.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/211/2010 z 12. mája 2011

Sťažovatelia ďalej namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy (resp. čl. 11 listiny) a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ústavy ako celku možno vykladať obdobne ako čl. 1 dodatkového protokolu. (PL. ÚS 23/06).

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny (a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu) ústavný súd pripomína svoju

stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 396/08), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu) by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Nezistenie príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom a namietaným porušením základného práva sťažovateľov upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. v čl. 36 listiny a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej.

Ústavný súd však považoval za potrebné poukázať aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý rozhodoval vo veciach vykazujúcich z pohľadu sťažovateľov funkčnú podobnosť s ich situáciou, konkrétne o povinnom členstve v poľovníckom združení v prípade, ak osoba je vlastníkom pozemku o výmere menšej ako je 75 ha (Herrmann proti Nemecku z 20. januára 2011, sťažnosť č. 9300/07), resp. o povinnom prevode výkonu práva poľovníctva vo vzťahu k vlastneným nehnuteľnostiam na poľovné združenie (Chassagnou a. i. proti Francúzsku z 29. apríla 1999, sťažnosti č. 25088/94, č. 28331/95, č. 28443/95). Z pohľadu sťažovateľov ako vlastníkov pozemkov v spoločnom poľovnom revíri pozostávajúcom z pozemkov viacerých vlastníkov je funkčne rovnocenné, či rozhodovanie o výkone práva poľovníctva v poľovnom revíri je presunuté na iný subjekt (poľovné združenie), v ktorom môže mať tento vlastník hlasovacie právo (ako to bolo v prípade Herrmann proti Nemecku), alebo je takéto rozhodovanie predmetom väčšinového rozhodovania viacerých vlastníkov bez toho, aby títo ex lege vytvárali nový právny subjekt alebo iný obdobný záväzkový vzťah (ako to je vo veci samej). V oboch veciach predstavuje podľa ESLP povinný prevod výkonu práva poľovníctva zásah

do pokojného užívania majetku (osobitne bod 74 rozhodnutia Chassagnou a i. proti Francúzsku).

Zásah do pokojného užívania majetku je v zmysle judikatúry ESLP a ústavného súdu prípustný, ak zachováva spravodlivú rovnováhu medzi potrebami verejného alebo všeobecného záujmu spoločnosti a požiadavkami ochrany základných práv jednotlivcov (J. A. Pye proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 44302/02, bod 46, PL. ÚS 22/06).

Podľa ESLP (Herrmann proti Nemecku, Chassagnou a. i. proti Francúzsku) právna úprava výkonu práva poľovníctva, ktorá má za cieľ zabrániť neregulovanému poľovaniu a podporiť racionálnu správu zveri, slúži verejnému záujmu (Chassagnou a. i. proti Francúzsku, bod 79, Herrmann proti Nemecku, bod 48).

Ústavný súd sa v nadväznosti na uvedené napokon zaoberal tým, či výklad právnej úpravy zákona o poľovníctve najvyšším súdom v napadnutom rozsudku zabezpečuje spravodlivú rovnováhu medzi verejným záujmom a ochranou základného práva jednotlivca.

Podľa ustálenej judikatúry ESLP k čl. 1 dodatkového protokolu nie je nastolená spravodlivá rovnováha tam, kde dotknutá osoba musí znášať individuálnu a nadmernú záťaž („*an individual and excessive burden*“), pričom pre úvahu, či namietnutá úprava rešpektuje spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými záujmami a najmä či sťažovateľ a nezaťažuje neprimerane veľkým bremenom, sú podstatné aj podmienky odškodnenia (rozsudok Sporrang a Lönnroth proti Švédsku z 23. septembra 1982, sťažnosť č. 7151/75; 7152/75, pozri aj PL. ÚS 23/06). V už spomenutom rozhodnutí (Herrmann proti Nemecku, bod 55) ESLP taktiež uviedol, že požiadavka spravodlivej rovnováhy je zvýraznená okolnosťou, že vlastníak pozemku dostáva (hoci aj zanedbateľne nízke) platby od poľovného združenia za výkon práva poľovníctva, keďže sa tým znemožní iným osobám ponechať si finančný zisk z užívania pozemku vlastníka.

Prírodné terénne danosti a spôsob života zveri odôvodňujú vytvorenie spoločného poľovného revíru ako administratívneho celku s hranicami presahujúcimi jednotlivé pozemky. Zver neuznáva hranice pozemkov a nezdržiava sa, ak k tomu nie je prinútená, iba

na jednom z pozemkov v spoločnom poľovnom revíri. Preto je pochopiteľná snaha o jednotnú úpravu výkonu poľovného práva na určitých prírodných celkoch, pri ktorých sa nevyhnutne stretáva záujem vlastníkov viacerých pozemkov (pozri aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu Nemecka sp. zn. 1 BvR 2084/05 z 13. decembra 2006).

Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sa sťažovateľom nebráni úplne disponovať so svojím vlastníctvom, iba sa pripodobňuje miera ich vplyvu na rozhodovanie o výkone práva poľovníctva pre celý spoločný poľovný revír k pomeru veľkosti ich pozemkov k veľkosti celého spoločného poľovného revíru. Majetkové záujmy sťažovateľov sú pritom chránené rovnako ako záujmy iných ostatných vlastníkov pozemkov patriacich do spoločného poľovného revíru, a to povinnou platbou nájomného. Podľa rozhodnutia krajského lesného úradu, ktoré bolo potvrdené napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, má prenajímateľ povinnosť platiť nájomné aj za pozemky, ktoré patria sťažovateľom.

Zohľadniac uvedené ústavný súd dospel k záveru, že výklad použitý najvyšším súdom v napadnutom rozsudku rešpektuje požiadavky spravodlivej rovnováhy medzi verejným záujmom a obsahom vlastníckeho práva vyplývajúceho z čl. 20 ods. 1 a jeho limitácie v zmysle čl. 20 ods. 3 ústavy (m. m. PL. ÚS 22/06) a sťažovateľov ani neprimerane nezaťažuje.

Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno dávať do takej súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, a teda ani základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. čl. 11 ods. 1 listiny), ktorá by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala vyslovenie porušenia týchto práv, a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v petite ich sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2012